

Gyakorló feladatsor emelt szintű fizika érettségire

Tesztfeladatok*

1. Egy folyó sebessége 2 m/s , a rajta átkelni szándékozó csónak sebessége a vízhez viszonyítva 4 m/s . A folyó szélessége 300 m . Milyen irányba kell evezni, hogy a lehető legrövidebb idő alatt átérjünk a túlsó partra? Mekkora az átkelés minimális időtartama?

A) A folyón felfelé a túlsó part irányához képest 30° -os szögben kell evezni, és az átkelés időtartama 87 s .

B) A partra merőlegesen kell evezni, és az átkelés időtartama 75 s .

C) A partra merőlegesen kell evezni, és az átkelés időtartama 67 s .

D) A folyón felfelé a túlsó part irányához képest 30° -os szögben kell evezni, és az átkelés időtartama 75 s .

2. Két test lendülete (impulzusa) egyenlő, de az egyik test tömege 2-szer akkora, mint a másik testé. Ha a két test egyenes vonalú pályán mozog, és a gyorsabb utoléri a lassabbat, akkor a tökéletesen rugalmatlan ütközés után mekkora sebességgel mozog a két test tovább?

A) A két test az ütközéskor sebességet cserél.

B) A gyorsabb test az ütközés után megáll, a lassabb pedig kétszeres sebességre gyorsul.

C) Az ütközés után mindkét test sebessége a lassabb test sebességének másfélszerese lesz.

D) Az ütközés után mindkét test sebessége a gyorsabb test sebességének kétharmad részére változik.

3. 10 cm oldalélű, 80 N súlyú kocka vízszintes asztallapon fekszik. Legalább mekkora munkát kell végezni ahhoz, hogy a kockát az egyik oldalélén keresztül átbillentjük egy másik oldallapjára?

A) $1,66 \text{ J}$; B) $3,31 \text{ J}$; C) 4 J ; D) $5,66 \text{ J}$.

4. Mekkora sebességgel mozog az az autó, amelyre a 100 m sugarú dombtető legfelső pontján nem hat nyomóerő?

A) Kb. 31 m/s .

B) 98 km/h .

C) Csak az autó tömegének ismeretében lehet kiszámítani a kérdéses sebességet.

D) Az autóra minden körülmények között hat nyomóerő.

5. Válasszuk meg a félbehagyott mondat folytatását úgy, hogy az állítás *igaz* legyen! Mechanikai rezonancia esetén a rezgőmozgást végző test mozgásának

*A válaszok közül minden esetben pontosan egy a helyes.

- A) frekvenciája számottevően megnő;
- B) amplitúdója jelentős mértékben megnő;
- C) fázisa ugrásszerűen megváltozik;
- D) körfrekvenciája lecsökken.

6. Melyik állítás *nem igaz* a hullámok terjedésére? Adott közegben terjedő hullám esetén

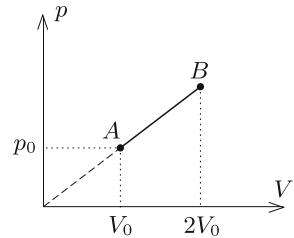
- A) a hullámhossz a frekvencia reciproka;
- B) a hullámhossz és a frekvencia egymással fordítottan arányos;
- C) a hullámhossz és a periódusidő egymással egyenesen arányos;
- D) a terjedési sebesség állandó.

7. Válasszuk meg a félbehagyott mondat folytatását úgy, hogy az állítás *igaz* legyen! Az ideális gáz sűrűsége

- A) egyenesen arányos a gáz nyomásával és hőmérsékletével;
- B) egyenesen arányos a gáz nyomásával és a moláris tömeggel;
- C) egyenesen arányos a moláris tömeggel, és nem függ a hőmérséklettől;
- D) fordítottan arányos a moláris tömeggel és a hőmérséklettel.

8. Mekkora a gáz által végzett munka az *ábrán* látható folyamatban?

- A) $p_0 V_0$; B) $1,5 p_0 V_0$; C) $2 p_0 V_0$; D) $3 p_0 V_0$.

9. Válasszuk meg a félbehagyott mondat folytatását úgy, hogy az állítás *igaz* legyen! Az elsőfajú örökmozgó olyan berendezés lenne, amely

- A) folyamatosan energiát termelne a semmiből;
- B) a tengervízben rejlő hatalmas energiát hasznosítaná;
- C) az univerzum mikrohullámú háttérsugárzásából nyerne energiát;
- D) az elektromágneses mező energiáját hasznosítaná 100% hatásfokkal.

10. Válasszuk ki a *helyes* állítást!

- A) Az anyagok elektromos ellenállása nem függ a hőmérséklettől.
- B) Az anyagok ellenállása magasabb hőmérsékleten mindig nagyobb.
- C) Az anyagok ellenállása magasabb hőmérsékleten mindig kisebb.
- D) Van olyan anyag, amelynek ellenállása nagyobb, és olyan is van, amelynek az ellenállása kisebb magasabb hőmérsékleten.

11. Melyik állítás *hamis* a mágneses térben mozgó egyenes vezető két végpontja között kialakuló feszültséggel kapcsolatban?

- A) Az indukált feszültség függ a mozgatás sebességétől.
- B) Az indukált feszültség függ a sebesség irányától.
- C) Az indukált feszültség függ a vezeték mágneses indukcióvektorral bezárt szögétől.
- D) Az indukált feszültség függ a vezeték vastagságától.

12. Az egyenáram mely tulajdonságával *nem* rendelkezik a váltakozó áram?

- A) Nincs mágneses hatása.
- B) Nem olyan veszélyes az emberi szervezetre.
- C) Nem lehet vele elektrolizálni.
- D) Nem lehet transzformálni.

13. Válasszuk meg a félbehagyott mondat folytatását úgy, hogy az állítás *igaz* legyen! Ha egy gyújtólencsére széttartó fénysugarak érkeznék, akkor

- A) a lencse biztosan összegyűjti ezeket a fénysugarakat;
- B) a lencse elhagyása után a fénysugarak továbbra is széttartóak maradnak;
- C) a lencse párhuzamosítja a fénysugarakat;
- D) mindhárom előző lehetőség előfordulhat.

14. Válasszuk meg a félbehagyott mondat folytatását úgy, hogy az állítás *igaz* legyen! A röntgensugárzás és a γ -sugárzás abban különbözik egymástól, hogy

- A) a röntgensugárzás frekvenciája mindig kisebb, mint a γ -sugárzásé;
- B) a röntgensugárzás frekvenciája mindig nagyobb, mint a γ -sugárzásé;
- C) a röntgensugárzás mindig az elektronburokból származik, míg a γ -sugárzás az atommagból;
- D) a röntgensugárzás veszélyesebb az emberi szervezetre, mint a γ -sugárzás.

15. Válasszuk meg a félbehagyott mondat folytatását úgy, hogy az állítás *igaz* legyen! Az atomreaktorokban használt szabályozórudaknak olyan anyagból kell készülniük, amelyek jól elnyelik

- A) a hasadóanyagokat;
- B) a hasadáskor keletkező neutronokat.;
- C) a hasadáskor keletkező nagyobb tömegszámú végtermékeket;
- D) a hasadáskor keletkező radioaktív sugárzásokat.

Számolásos feladatok

1. Egy kondenzátor lemezei 50 cm^2 felületű fémlapok, amelyek egymástól 2 cm távolságban vannak. A lemezek között levegő található.

a) Mekkora a kondenzátor kapacitása?

b) Erre a kondenzátorra 2 nC töltést viszünk fel. Mekkora lesz a feszültség a lemezek között, és mennyi energia tárolódik a kondenzátorban?

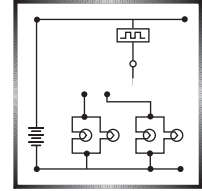
2. Milyen hosszú az a fonálinga, amely a 80 cm hosszúságú ingánál 1 perc alatt 2 -vel többet leng?

3. 6 kg tömegű, $-20 \text{ }^\circ\text{C}$ hőmérsékletű jeget, 4 kg tömegű, $60 \text{ }^\circ\text{C}$ hőmérsékletű vizet és 2 kg tömegű, $100 \text{ }^\circ\text{C}$ hőmérsékletű vízgőzt egy elhanyagolható hőkapacitású kaloriméterben összekeverünk. Mekkora lesz a közös hőmérséklet?

4. 18 m mély kútból vizet húzunk fel. A víz tömege a vödörrel együtt 15 kg . A lánc, amelyen a vödör függ, méterenként $0,5 \text{ kg}$ tömegű. A víz lassú felhúzásakor a vödör egyenletes mozgást végez.

- a) Ábrázoljuk a húzóerőt a vödör elmozdulásának függvényében!
 b) Írjuk fel az erő-elmozdulás függvény matematikai alakját!
 c) Ha a munkavégzést három fő egyenlő mértékben szeretné elvégezni, akkor a vödör mely helyzeteiben kell váltani egymást az embereknek?

Markovits Tibor (Budapest)

Fizika gyakorlatok megoldása

G. 628. és P. 5001. *Reggelente mindig ugyanabban az órában megfigyelhetjük, hogy a Vénusz egyre közelebb kerül a Naphoz.*

Vajon a Nap „előtt” vagy pedig a Nap „mögött” fog a Vénusz elhaladni?

(4 pont)

Közli: Részegh Anna, Vácduka

Megoldás. A Föld és a Vénusz keringési síkja, valamint a földi Egyenlítő síkja nem nagyon tér el egymástól. Tekintsünk el ettől az eltéréstől! Tudjuk továbbá, hogy a Föld és a Vénusz keringési iránya megegyezik a Föld tengely körüli forgásának irányával.

A Vénusz keringési ideje mindössze 224 földi nap, tehát a Nap–Vénusz egyenes „gyorsabban forog”, mint a Nap–Föld egyenes. Emiatt a Földdel együtt keringő, egyik tengelyével mindig a Nap felé mutató vonatkoztatási rendszerből nézve a Vénusz lassabban bár, de ugyanolyan irányban kering a Nap körül, mint a Naphoz rögzített rendszerben.

A Vénusz két helyzetben is „közeledhet” a Naphoz (vagyis csökkenhet a látószögük):

(i) ha a Vénusz közelebb van a Földhöz, mint a Nap (a Nap és a Föld „között” helyezkedik el), lásd az *ábra bal oldali* részét;

(ii) ha a Vénusz a Napnál távolabb van (a Nap „túloldalán” helyezkedik el), lásd az *ábra jobb oldali* részét.

